СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 14. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 23. січня 1943 No. 14. Jersey City, N. J., Saturday, January 23, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.

ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

Загальна Воєнна Ситуація є Добра, Заявляє Патерсон

Тому, що тепер так багато пишеться про загрозу з боку німецьких субмарин, Роберт П. Патерсон, підсекретар війни, подав короткий, але дуже змістовний огляд воєнних подій, з яких ясно виходить, що воєнне положення Аліянтів є добре. Найважнішою подією вважає Патерсон те, що ніщо не вийшло з німецької стратеґії в Совєтах, що намагалась поставити совєтсько-німецький фронт над Волгою, а тепер булаб рада вдержатись над Доном, хоч приходиться уже цофатись в сторону Дніпра. Триполіс в Лібії вже так якби пропав для ґен. Ромеля, каже Патерсон, бо це квестія годин, а не то днів. В Тунісі спинює ширшу акцію погана погода. В Новій Ґвінеї папуанська кампанія скінчилась тим, що американці розторощили японські сили з 15,000 вояків. Дуже поліпшилось положення американської армії на Соломонських островах. Знову Вільні Французи виявляють живу активність в Північній Африці.

ВЕЛИКА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА

В Джунглях Голяндської Гуяни догорів американський перевозовий літак-велікан, що розбився з невідомих причин, при чому загинуло 35 осіб, 26 пасажирів і 9 членів літакової обслуги. Це така катастрофа, якій подібної не знає ціла історія американського летунства. Всі подорожні були самі визначні особи, що мали виповнити поза границями Америки важні завдання. Між загинувшими є Вилйєм Годсон, комишенер міста Ню Йорку, що був тепер на службі департаменту стейту. А далі П. Е. Факсворт, дуже спосібний начальник бюра Еф Бі Ай в Ню Йорку, та майор Ерик Найт, автор відомої повісти „Диз Ебав Ол".

ПЯДЕСЯТЬЛІТТЯ СВЯЩЕНСТВА АРХИМАНДРИТА Ч.С.В.В.

Доносять з Риму, як подає „Шлях", що там обходив 50-літній ювилей священства о. Діоніз Ткачук, Чина Св. Василія Великого, що дня 27. червня 1931 р. зістав вибраний в часі Загальної Капітули в Добромилі Верховним Настоятелем оо. Василіян. Такі настоятелі звуться архимандритами. Вони перебувають в Римі, при Ватикані. Над монастирями стоять у Східній Церкві ігумени, над провінціями протоігумени, а над усім Чином стоїть архимандрит, що достоїнством зближається до єпископського, хоч не має єпископської власти. Ювилят уродився 9. вересня 1867 р. в Кнігинині, повіт Станиславів, Західня Україна.

НІМЦІ ВИСИЛАЮТЬ ЖИДІВ НА ПОЛІССЯ

ОНА подає вістку з Женеви (Швайцарія), що німецька влада в Польщі виселює жидівське населення з Польщі на Полісся, головно в околиці Пінська.

НЕМА ОХОЧИХ!

„Есенер Цайтунґ", як подають вашинґтонські джерела, нарікає, що українці й поляки не хочуть зголошуватись до служби в націстівській поліції, хоч там добра платня.

РОЗПОВІДАЄ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ

В ґазеті „За Радянську Україну", що виходить в Совєтах, в якій співробітничать Микола Бажан, Олександер Корнійчук і польська письменниця - комуністка Ванда Васілєвська, командир партизанського загону Федір розповідає таке:

„За кілька тижнів ґрупа партизанських загонів, яка оперує в районі Ж., знищила понад 1,000 німецьких солдатів і офіцирів, розстріляла 100 зрадників-старост, поліцаїв, пустила під укіс 8 військових ешелонів, висадила в повітря 5 мостів, кілька артилерійських складів, нафтосхоронища, знищила 52 автомашини, 26 мотоциклів, радіостацій. Захопила в німців 8 станкових і 8 ручних кулеметів, 120 коней, багато ґвинтівок, автоматів і боєприпасів".

ЗА ДАВНУ І ЩЕ ПОБІЛЬШЕНУ ПОЛЬЩУ.

Едвард Рачиньскі, польський міністер заграничних справ, проголосив, як подає ОНА, воєнні цілі Польщі. Як першу точку поставив — відбудову польської держави в передвоєнних границях. Як другу — територіяльне побільшення Польщі з огляду на краще обезпечення краю і ліпший господарський розвій.

Совєтська Офензива Виказує Великі Успіхи

Московське радіо подає про дальші успішні совєтські наступи в напрямі Харкова, Ворошилівграда (Луганська) і Ростова, та про відбиття Ворошиловська на Кавказі. Каже, що від розпочаття офензиви, себто від 19. листопаду 1942, совєтські війська вбили 500,000 вояків „Осі", а взяли в полон 200,000. При тому знищили 6,000 ворожих повозів, 12,000 гармат і 3,500 літаків.

ЩЕ ПРО ВІЗИТУ СІКОРСКОГО В ВАШИНҐТОНІ

В нюйорськім „Ню Геральд Трибюн" з 17. січня поміщено більшу статтю бельгійського журналіста Андре Віссона на тему повоєнних границь Польщі. Віссон стверджує, що про це говорив ґен. Сікорскі, премієр польського уряду на вигнанню, з през. Рузвелтом в часі свого недавнього побуту в Вашинґтоні. Іде тут головно про східні границі Польщі, себто про західньо-українські та білоруські землі. Справу ту підготовляє, як виходить, Сікорскі в такий спосіб, щоб не „дразнити Росії". Іде йому про збільшення польської армії, яка тепер виносить 110.000 вояків. А найважніше полягає в тому, щоб та польська армія дістала нагоду якнайскорше дістатись до Польщі, як Аліянти зачнуть інвазію Европи. Виходилоб, що ґен. Сікорскі дістав з цього боку якісь запевнення. Далі польська дипльоматія висондовує ще другу справу — федерації ріжних держав від Балтику до Чорного моря, себто Естонії, Латвії, Литви, Польщі і Чехословаччини. Тут одначе є клопіт з Чехословаччиною, бо д-р Едвард Бенеш, президент Чехословаччини на вигнанню, не є за таку федерацію. Він попирає домагання Совєтів дістати Естонію, Латвію та Литву до Совєтського Союзу.

НОРВЕЗЬКІ КОЛЬОНІСТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

ОНА подає, що з Норвеґії прийшла вістка, що там націстівська окупаційна влада вербує молодих однодумців Квізлінґа для переселення їх на Україну, щоб там управляли землю. З такими кандидатами переводять спершу спеціяльний господарський вишкіл. Норвезький міністер освіти мав уже відвідувати Україну, щоб пізнати, яка вона. Норвежці малиб заступити голяндців, що якось не спішаться іти кольонізувати Україну.

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ В ПАМЯТЬ ЛИСЕНКА В МОНТРЕАЛІ

Дня 6. лютого відбудеться у Плато Авдиторії в Монтреалі, Квебек (Канада), концерт для вшанування 100-літніх уродин Миколи Лисенка. В концерті виступить Злучений Хор Українців Монтреалу під проводом славного диріґента — Олександра Кошиця.

ГОТОВА ПРОГРАТИ — „ОДИНОКА ПОЛЬЩА"

Полковник американської армії Шиманьскі, вернувши з подорожі по ріжних краях, як Туреччина, Росія, Єгипет, перебуваючи на відпочинку в Іванстон, мав казати своїм приятелям таке: „... якщо поляки вже тепер не подбають за будучі границі Польщі, то Польща може стати одиноким краєм з Обєднаних Держав, що програє війну". Кореспондент часоп. „Нови Сьвят", що про це пише, додає, що Аліянти готові скорше послухати голосу „сильної Росії ніж Польщі".

ОДЕРЖАЛИ МЕДАЛЮ БРИТІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

„Український Робітник" подає, що в останній листі відзначень, наданих британським королем Юрієм VI., знаходяться прізвища двох українців, що одержали Медалю Британської Імперії. Це: І. Буряник, летун, з Ванкувер, та Г. Тарасенко, піхотинець, з Манітоби.

ЩЕ СПИС НЕ ВИЧЕРПНИЙ

Канадійські українські часописи подавали вже декількома наворотами списи українських вояків, що згинули, ранені, чи полонені в Гонґ Конґ і Дієп. Тепер появились ще нові звідомлення, в яких подані нові прізвища канадійсько-укроїнських вояків, що згинули в Гонґ Конґ і під Дієп.

І УКРАЇНСЬКІ „БУЗЬКИ" ПРАЦЮЮТЬ!

Так пише канадійський „Новий Шлях", бо в самий новий рік „українські бузьки" принесли здоровезного синка д-рови Іванови і Марії Василенкам. Вважають, що синок вродився в щасливу годину.

ВТРАТИВ НОГУ ПІД ДІЄП; ДІСТАВ МЕДАЛЮ

Це Григорій Вихтач з Тиминс, Онтеріо. Зістав відзначений за надзвичайну хоробрість в боротьбі під Дієп.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Пан-Американська Єдність Кріпшає

Чілє проголосило, що зриває дипльоматичні звязки з державами „Осі". Таким чином маємо на американськім континенті ще тільки одну державу, що цього досі не зробила. Є нею Арґентина. Що правда, то довго тягнулась ця справа і з Чіл. Але в тому випадку, це виходить тільки на добро. Бо те, що Чілє, стало тепер по боці демократій виразно й твердо, сталося — по демократичному. Не було тут ніякого насильства, а було рішення самого народу, його більшости, в наскрізь законний спосіб. Чілє заявило устами свого президента Ріоса, що почуває себе до „морального" обовязку ось так поступити, бо нарід хотів бути в ряді з тими, що борються за те, „щоб усі люди і всі держави могли жити в мирі".

У Вашинґтоні витають отсей крок републики Чілє як скріплення бльоку проти „Осі". А заразом як вияв пан-американської єдности, так гарно виложеної й узасадненої підчас конференцій, що відбулись в 1933 році. Тепер двадцять американських републик здійснюють ці засади не тільки словами і заявами, але великими ділами, спільним боєвим фронтом. З боку Чілє та практична вигода полягатиме в першу чергу в тому, що Злучені Держави діставатимуть многі сировці, що потрібні для воєнної промисловости.

ОБЄДНАННЯ, ЧИ РОЗБИВАННЯ?

Дня 18. січня відбувся в Карнеґі Гол в Ню Йорку концерт, влаштований заходами Американсько-Словянського Конґресу Нюйорської Округи, якого ціллю була ніби маніфестація словянсько-американської єдности в справі допомоги нашому урядови у воєнних змаганях. Очевидно, що й без цього концерту, як і без цього Конґресу весь американський нарід є нині з цілої душі з през. Рузвелтом і урядом. Але важне в тому випадку є те, що в тому Конґресі є такі люди, що їх самих ще треба наклонити, щоб вони не робили клопотів американському урядови і през. Рузвелтови своєю окремою політикою, та щоб краще слухали уряду, що ліпше визнається на тому, що де діється, та що є ліпше для Америки. Колиж Златко Балаковіч, що є головою Американсько-Словянського Конґресу Нюйорської Округи, дозволяє собі на якусь окрему „словянську" чи „югославську" політику від тої, яку веде наш уряд, то це не є з користю для американців словянського роду. Балаковіч, як пишуть большевицькі Українські Щоденні Вісти з 16. січня у своїй передовиці, є „розчарований Мігайловичем", себто є проти ґен. Мігайловича, міністра війни при югославськім уряді на вигнанню, що є в Лондоні. Ґен. Мігайлович, як знаємо, не сидить у Лондоні, а проводить четніками в Югославії й бореться славно проти німецьких, італійських та мадярських окупантів. За ту боротьбу дістав він недавно признання від урядів Великої Британії й Злучених Держав. І очевидно теж і від югославського уряду. Колиж Балаковіч є проти Мігайловича і проти югославського уряду, що їх визнає през. Рузвелт і наш уряд, то така людина, аранжуючи концерти „обєднання", та ще від імені „американських словян", хіба причиняється тим до розєднання усіх американських словян — крім одних комуністів. Бо для нас важне те, що заявляють у таких справах през. Рузвелт і департамент стейту, а не хто інший.

"ДАНИЛО ГАЛИЦЬКИЙ"

Під таким наголовком, як подає „Новоє Русскоє Слово", є поміщений артикул в ч. 2 щомісячника „Славяни", написаний К. Гуслистим, старшим научним робітником Української Академії Наук. Місячник виходить російською мовою в Москві. Сам артикул передає історію князя Данила Романовича згідно з історичними подіями, підкреслюючи його змагання до обєднання цілої України, як і те, що це йому до певної міри вдалось, коли зеднав галицькі землі з Волинню, та коли в Києві засів його хоробрий воєвода Дмитро, щоб захищати Київ від татарських нападів. „Таким чином", пишеться у статті, „при кінці 1230-тих років Данилови вдалося збудувати могуче князівство, що обіймало більшу частину України". Ось цей процес обєднання був перерваний „грізним нападом татар". Особливо підкреслена в статті боротьба Данила з мадярським королем і краківським князем, що то обєднались, щоб загарбати і між собою поділити Галичину і Волинь. Але хоч коротко та зате найсильніше підкреслена боротьба Данила з новим ворогом України — з німцями. Читамо на тому місці таке:

„В 1237 році німецькі пси-лицарі загарбали місто Дорогочин у північній Волині. Та Данило відбив отсей напад. По словам літописця Данило сказав тоді таке: „Не гаразд, щоб нашою батьківщиною володіли хрестоносці". В 1233 році Данило розгромив німецьких лицарів і назад відібрав Дорогочин. Сам полководець хрестоносців Брун попав у полон Данила. Таким чином намагання німців осадовитись в Дорогочині й замінити його на випадний осередок для наступу на українські та білоруські землі поверпіли поразку. Данило відігнав німецьких псів-лицарів від границь України".

Визнавши Данила Галицького за великого українського патріота та талановитого й хороброго полководця, пишеться у статті ще таке:

„Як Александер Невський очолив боротьбу русского народу проти німецьких окупантів, побиваючи їх на ледах Чудського озера в 1242 році, так Данило Романович очолив боротьбу українського народу проти мадярських окупантів, розгромивши їх під Ярославом в 1245 році. Значіння битви під Ярославом є таке велике в історії України як Ледового побоєвища в історії Росії: як одна так і друга перемога відперли наступи німецьких і мадярських наїздників із заходу".

Зазначивши, що й теперішні українські борці проти німецьких наїздників черпають духа з постатті Данила Романовича Галицького, сказано ще таке:

„Галицько-Волинському князівству не вдалось задержати свою самостійність і обєдинити українські землі в одну державу. Та понад столітнє існування Галицько-Волинського князівства являється одним з прекрасних періодів України, а Данило Романович, що відіграв в ньому таку видатну ролю, являється одним з яркіших політичних діячів України, всеї Руси і словянського світа".

